

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 3

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

 pdfelement
ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 3

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2019

УДК 81+82:811.11+811.13
S 90

Рецензент:

Мізін К.І. д-р філол. наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

S 90 **Studia Philologica** : зб. студент. наук. праць / редколегія: О.В. Деменчук, О.В. Константинова, О.І. Павлова [та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2019. – Вип. 3. – 239 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works / O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.I. Pavlova et al. (eds.). – Rivne : RSUH, 2019. – Issue 3. – 239 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології: германського та романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, термінознавства, перекладознавства, літературознавства.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology: Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Terminology, Translation and Literature Studies.

УДК 81+82:811.11+811.13

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Михайлова Є.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 4 від 25.04.2019 р.)

© Автори публікацій, 2019

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2019

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Артемович К.В.	Структура фразеологічних одиниць-біблеїзмів англійської мови	6
Винарчик М.П. Капусняк М.В.	Enrichissement de la langue française et politique linguistique de sa défense	12
Винарчик М.П. Штефуца О.	Мовна компетенція як базове мовознавче поняття	17
Івасюк Д.П.	Лексико-семантичні особливості англійської розмовної мови (на матеріалі інтернет-блогів)	22
Кропива Т.Б.	Теоретичні передумови дослідження формування англомовної академічної письмової компетентності в старших класах	30
Литвин І.В.	Типологія та сфери вживання евфемізмів сучасної англійської мови	37
Феськова І.В.	Лексичні особливості англомовних інтернет-новин	43
Ясінська Т.А.	Strukturell-semantische Besonderheiten der phraseologischen Einheiten mit dem Komponenten «Sprachtaetigkeit» in der deutschen Sprache	50

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Вейко К.С.	Семантико-структурні особливості інфінітивних вставних конструкцій в українській та англійській мовах	58
Дребот Л.С.	Національно-культурні стереотипи у фразеологізмах української та англійської мов	65
Дулюк С.А.	Відтворення культурних символів у семантиці фразеологічних одиниць в англійській та українській мовах	73
Колесник Ю.О.	Вербалізація концепту ПРАЦЬОВИТІСТЬ в англійській та українській мовах	79
Новікова О.Ю.	Лексико-семантичний аналіз молодіжного сленгу	83

Пасечник А.В.	Фразеологічні одиниці з компонентами на позначення їжі в англійській та українській мовах	88
Юрчук В.І.	Вербалізація концепту ДОБРО в англійській та українській мовах	92

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Григорчук Д.В. Палій В.П.	Функціональне навантаження епітетів та образних виразів в художніх творах французької письменниці Франсуази Саган	97
Паюк В.Л.	Визначення та ознаки політичного тексту	101
Підкуйко В.А.	Звертання як невід'ємна частина мовного етикету	105
Підкуйко В.А.	Етикет ділової телефонної розмови	111
Романюк В.В.	Прислів'я та приказки на позначення емоцій людини в сучасній німецькій мові	116

ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Кравчук А.О.	Етимологічні особливості терміносистеми англійського літературознавства	121
Краснікова К.С.	Українські архітектурні терміни: походження, семантика, структура	126
Пелюхня П.Р. Черноватий Л.М.	Теоретичні основи класифікації англомовних та українськомовних термінів у сфері лінгводидактики	130
Стойка А.С.	Лексико-семантичні особливості економічних термінів сучасної англійської мови	137

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Бобешко М.О.	Лексичні трансформації в українських перекладах романів Ніколаса Спаркса	143
Бурковська І.О.	Лексичні перекладацькі трансформації у перекладі твору Лесі Українки «Дим»	148
Буткевич Д.С.	Способи перекладу національно-культурного компоненту в семантичній структурі німецьких ФО	153

Дворник І.В.	Значення сталих та змінних елементів у поетичних перекладах	163
Лопанчук Ю.В.	Способи передачі епітетів в англійському перекладі циклу поезій «Сім струн» Лесі Українки	170
Мельник О.Ю.	Особливості відтворення категорії детермінації при перекладі з англійської на українську мову	175
Портяник А.В.	Актуальні проблеми художнього перекладу	181
Урбанович Г.Р.	Переклад реалій англійською мовою в поемі Івана Котляревського «Енеїда»	186

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Возняк Ю.В.	Вплив американського соціуму на розвиток постмодернізму в США та його визначальні риси	193
Гаврилюк С.В.	Жанр «Мотиваційна книга» в сучасній американській літературі	197
Гладун І.В.	Сучасна англійська підліткова література	202
Головащук А.О.	Погляди М. Етвуд на роль жінки в сучасному суспільстві (на матеріалі роману-дистопії «Розповідь служниці»)	207
Гудим М.С.	Український постмодернізм	211
Калитка І.М.	Non-fiction медичної тематики у сучасній британській літературі на основі збірки Олівера Сакса «Чоловік, який сплутав дружину з капелюхом, Та інші історії з лікарської практики»	217
Ковлева О.В.	Еволюція жанру антиутопії у літературі ХХ століття	222
Хороша О.М.	Творчість Г. Мелвілла у контексті розвитку популярної культури США ХІХ століття	228

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	235
------------------------------	------------

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Григорчук Д.В., Палій В.П.

Рівненський державний гуманітарний університет

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ЕПІТЕТІВ ТА ОБРАЗНИХ ВИРАЗІВ У ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ ФРАНСУАЗИ САГАН

Анотація. В статті розглядаються експресивні особливості використання епітетів та образних виразів в художній літературі, на основі творів французької письменниці Франсуази Саган. При написанні наукової роботи було поставлено завдання визначити епітет як стилістичний засіб французької мови. Епітет здавна привертав до себе увагу вчених-стилістів як лінгвістичного, так і літературознавчого напрямку. Образні вирази є потужним знаряддям не лише в повсякденному житті, але і в художніх творах, використання їх вносить неперевершений колорит.

Ключові слова: епітет, образні вирази, метафора, ідіома, фразеологізм.

Summary. The article deals with the peculiarities of the use of epithets and figurative expressions in fiction, on the basis of the works of the French writer Françoise Sagan. The writing a scientific work put before us the task of defining the epithet as a stylistic means of the French language. The epithet has long attracted the attention of scholar-stylists as a linguistic and literary trend. Figurative expressions are powerful tools not only in everyday life, but also in artistic works, the use of them to make unsurpassed color.

Key words: epithets, figurative expressions, metaphor, idioms, phraseologism.

Проблема даної роботи полягає у тому, щоб визначити мовно-експресивні функції епітетів французької мови та проаналізувати їх експресивне навантаження, а також дослідити образні вирази у творах французької письменниці Франсуази Саган.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки цілий ряд авторів присвятили свої статті й дисертаційні дослідження різним сторонам лінгвістичної природи епітета. Багато проблем в галузі вивчення епітета залишаються дотепер невирішеними: немає

єдності в підході до визначення категоріальної сутності епітета та до класифікації епітетів, не вироблені принципи, що дозволяють зробити таку класифікацію вичерпною і несуперечливою. Дотепер існують різні думки щодо емоційної й естетичної природи епітета; недостатньо досліджені семантичні процеси, які відбуваються в епітеті та в художньо-літературному тексті у зв'язку з функціонуванням у ньому епітета. Майже не вивченою є роль епітета в конвергенціях стилістичних прийомів.

Завдання:

- визначити епітет як стилістичний засіб французької мови;
- визначити функціональне навантаження епітетів та образних виразів в художній літературі, на основі текстів Франсуази Саган «Un peu de soleil dans l'eau froide», «Bonjour tristesse», «Un certain sourire».

Епітет – слово, що образно означає предмет або дію, підкреслює характерну рису певного поняття чи явища. Стилiстична функція епітетів полягає у тому, що вони дають змогу показати предмет зображення з несподіваного боку, індивідуалізують якусь ознаку, викликають певне ставлення до зображуваного.

Епітет є лексико-синтаксичним тропом, оскільки він виконує функцію означення, обставини, або звернення [3, с.76]. Він необов'язково має бути вжитим у переносному значенні, але обов'язково повинен мати емотивну та експресивну конотацію, завдяки якій передається ставлення автора до предмета.

У сучасній французькій мові можливо також збільшення експресивності епітетів за рахунок оказіонального функціонування словосполучення або навіть речення як цільного словотворення, яке графічно, інтонаційно та синтаксично уподібнені слову. На письмі в силу свого незвичного графічного образу такі словотворення носять підвищений експресивний характер. В цьому випадку такі словосполучення у зв'язку з їх атрибутивною функцією набувають характеру складного слова. Наприклад: Je-m'en-fiche, je-ne-sais-pas-quoi, je-suis-Tout-le-Monde.

Лінгвістична література приходить до індивідуалізованих унікальних епітетів. В системі епітетів відбивається стиль письменника, епохи, даного літературного напрямку. При цьому властивість «поетичності» набувають навіть самі тривіальні визначення, що опиняються в контексті поетичного і, ширше, художнього тексту: таким чином автор може досягати певного емоційного ефекту, а значить, реалізовувати основне завдання художнього тексту [1, с. 512-513]. Це ми можемо побачити звертаючись

до повісті Франсуази Саган: *Et l'éventualité, pourtant si souvent rencontrée chez les autres, chez des gens qu'il estimait vraiment, d'une dépression nerveuse, l'humiliait comme une claque («Un peu de soleil dans l'eau froide», Sagan F, 5).*

У сучасній лінгвістичній науці є чимало класифікацій епітетів. Незважаючи на давню історію епітета, загальноприйнятого погляду на цей поетичний прийом у теоретиків немає. Чіткого визначення поняття «епітет» не існує, хоча в сучасних лінгвістичних і поетичних словниках підкреслюється, що епітет обов'язково повинен носити подібний, експресивний, тропічний (метафоричний) характер, давати особі, явищу чи предмету додаткову художню характеристику у вигляді прихованого порівняння, яке легко вгадується [2, с. 65].

Прийоми зміни основного значення слова іменуються тропами. В тропях руйнується основне значення слова: звичайно за рахунок цього руйнування прямого значення в сприйнятті виступають вторинні його ознаки. Тропи мають властивість будити емоційне ставлення до теми, вселяти ті чи інші почуття, мають чуттєво-оцінний зміст.

До засобів словесної образності відносять, перш за все, тропи (метафору, метонімію, епітет, образне порівняння, уособлення і ін.) а також синтаксико-поетичні фігури (анафори, епіфори і ін.).

Метафора вже давно вийшла за межі тропу, ще за часів Аристотеля, який вперше представив теорію про метафору і виокремив її як спосіб переосмислення значення слова через подібність і схожість [4, с. 217]. У класичній риторичній теорії метафора розглядалась як відхилення від норми. Потім це поняття перейшло з риторики до лінгвістики, де з'явилась порівняльна теорія метафори. Огляд наукової літератури з теорії метафори свідчить лише про складність і багатоаспектність предмету вивчення.

Метафорична організація образу змушує активізувати асоціативне мислення читача і переводити абстрактне у конкретне чи, навпаки, орієнтує з конкретного на абстрактне. Здатність метафори віднаходити ознаку, на основі якої відбувається порівняння одного предмету з іншим, лягло в основу багатьох інших стилістичних фігур і тропів. Звернемося для дослідження цих особливостей, а саме до романів Франсуази Саган, стиль якої вирізняється великою кількістю метафор, епітетів та інших образних виразів. Об'єкти природи виходять за межі своїх первинних значень: *Le ciel confonde notre amie, elle s'arrange toujours pour attraper des affections si sérieuses («Bonjour tristesse», Sagan F, 63).* Завдяки образним виразам, ми поринаємо у атмосферу, яку намагається передати нам

письменниця: *La vie La vie s'enfuit de lui semble t-il comme par une blessure secrète* («Un peu de soleil dans l'eau froide», Sagan F, 8).

Тропи - явища лексико-семантичні, це різні випадки вживання слова в переносному значенні, однак, як відомо, не всяке переносне значення для сучасної мовної свідомості є образним.

Висновки. Аналіз наукових джерел з питань художньої образності мовної картини світу дозволив з'ясувати, що епітет – стилістична фігура, троп, що є означенням чи обставиною в реченні як атрибут предмета, дії, стану й характеризується високою емотивно-експресивною зарядженістю, оціннісністю й образністю. Епітет має метафоричну або метонімічну природу. У широкому розумінні епітет є не лише метафорою чи метонімією, а й будь-яким емоційно-оцінним атрибутом. Розмаїття наукових досліджень про природу епітета як тропеїчного засобу мови дозволяє виділити декілька підходів до їх класифікації. Традиційним є поділ епітетів на: 1) логічні та художні (власне епітети) означення, 2) постійні (фольклорного походження), 3) загальнономовні та індивідуально-авторські.

Перспективи подальших розвідок у зазначеному напрямі.

До перспективних завдань, які необхідно буде розв'язувати вже в недалекому майбутньому, належить розробка індивідуальної класифікації епітетних структур. Таку класифікацію вдасться зробити із залученням кластерного аналізу, який у свою чергу передбачає звернення до багатомірної статистичної обробки епітетних структур. Це дозволить знайти дієві та концептуальні схеми типологізації та групування епітетних структур. А звідси – магістральний шлях до визначення загальних та окремих закономірностей розвитку епітета як елемента стилю, як показника експресивності мовних одиниць. Потрібно також брати до уваги те, що літературно-художня творчість продукуватиме все нові й нові епітетні структури, які важко буде звести до вже відомих моделей. Інша справа, – виокремлення нового типу епітетної структури є досить відповідальним кроком. На такий крок можна наважитися тільки за умови фіксованості певних епітетних структур у значному кількісному еквіваленті та аргументованого пояснення щодо відмінностей нового типу епітетної структури від уже відомих в епітетології. Епітетна структура, яку пропонується виділити серед інших, має чітко розташовуватися у відповідних класах чи підкласах.

Список використаних джерел

1. Литературный энциклопедический словарь. – М. «Советская энциклопедия» – 1987. – С. 218; 512-513.
2. Веселовский А. Н. Из истории эпитета // Веселовский поэтика. – М., 1989. – С. 59, 65.
3. Ганич І. Д. Словник лінгвістичних термінів / І.Д. Ганич, І.С. Олійник. – К.: Вища шк., – 1985. – 360 с.
4. Античные теории языка и стиля: (Антология текстов). – Санкт-Петербург: Алетейя, 1996. – С. 217.
5. Sagan F. Un peu de soleil dans l'eau froide / Françoise Sagan. – Paris: Flammarion, 1969. – 184 p. (SE)
6. Sagan F. Bonjour tristesse / Françoise Sagan. – Paris: POCKET, 1954. – 154 p. (BT).

Паюк В.Л.

Рівненський державний гуманітарний університет

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПОЛІТИЧНИЙ ТЕКСТ» ТА ЙОГО ОЗНАКИ

Анотація. Статтю присвячено основним теоретичним аспектам та засадам дослідження політичного тексту. Здійснено аналіз наукової літератури, завдяки чому було розкрито зміст понять «текст», «політичний текст», «політичний дискурс». Обґрунтовано різницю між поняттями «політичний текст» та «політичний дискурс». Виокремлено основні ознаки політичних текстів.

Ключові слова: текст, політичний текст, політичний дискурс, прагматика тексту.

Summary. The article is devoted to the theoretical aspects and bases of political text research. The analysis of scientific literature was carried out and enabled the disclosure of the the notions of «text», «political text», «political discourse» meaning. The difference between the notions of «political text» and «political discourse» was substantiated. The main features of political texts were singled out.

Key words: text, political text, political discourse, text pragmatics.

Політична думка протягом усього періоду існування людства була важливою ланкою людської комунікації та соціалізації в суспільстві, адже уміння переконати та вплинути на аудиторію є дуже важливим у політичній сфері. Безумовно, з точки зору філології та